

Er occitan, més a pròp

Er an 2006, [Quaderns Crema](#) publicquèc [La il·lusió occitana](#), on August Rafanell repasse exhaustiuaments era relacion entre catalan e occitan, e entre es Païsi Catalans e Occitania, escaicaments enes sègles XIX e XX. En més de mil cinc-centes pagines se hèn evidents es ligams establidi entre cèrcles redusits literaris e intellectuauus des dus païsi. Era publicacion coincidic tamb er an dera [declaracion](#) dera [variant aranés](#) der [occitan](#) coma lengua oficiala en Principat, juntaments tamb eth catalan e eth espanhòu, segontes er article 6.5 deth nau estatut de 2006. Ua oficialitat que, dempús de quate ans, sembla auer generat un nau interés en nòste país per aguesta lengua bessoa deth catalan. Quauqui promotors catalans d'iniciatiues occitanistes naues d'aguesti darrers ans corroboren a VilaWeb aguesta percepcion, qu'a eth sòn reflexe més clar e més immediat ena progressiva introduccion der occitan as miejans de comunicacion catalans.

Atau, juntaments tamb eth veteran magazin radiofonic [Meddia aranés](#), tamb més de vint ans d'istòria, e der informatiu [Infòc](#) (en [aranés](#) e [lengadocian](#)), tamb ueit ans d'emission ena [BTV](#), des der an passat [TVC](#) a [augmentat](#) era presència der occitan [en antena](#). E gracies a eines coma eth [traductor automatic](#) impulsat pera Generalitat, i a empreses privades qu'apòsten per hèr era passa. Ei eth cas dera agencia de notícies [Europa Press](#), que prepausa des deth 2008 un [Servici en Occitan](#). E una pagina en occitan dins [El Triangle](#), i es dempuèi octubre 2008.

Totun, era atencion en casa nòsta pera realitat occitana se hè presenta en fòrça d'autes formes. Non ei ua casoalitat, per exemple, qu'aguesta primavera agen coincidit enquia tres editoriaus en publicar traduccions d'autors classics occitans: Club Editor a reeditat [El Garrell](#), de Loís Delluc (1894-1974), arrevirat per Joan Sales; [Adesiara](#) a publicat [Contes de Provença](#), de Josèp Romanilha (1818-1891), en version de Manel Zabala ([ressenha](#) a VilaWeb Lletres), e [Galerada](#) a presentat [La bèstia del Vacarès](#), de Josèp d'Arbaud (1874-1950), arrevirat per Jaume Figueres. Es editors de Club Editor e Adesiara, Maria Bohigas e Jordi Raventós coincidissen a dèder que eth criteri qu'a hèt qu'editessen libres d'autors occitans non ei pas era reivindicacion d'ua literatura minoritaria més era qualitat madeisha des òbres. Tampòc non auien programat de gèsser ath madeish temps.

Més enlè d'editoriaus catalanes que publiquen colleccions en occitan ([Pagès Editors](#), [Trabucaire](#)), era arrevirada de literatura occitana a començat a entrar ena agenda des editors deth país. En part, s'explique, segontes Bohigas, pera aparicion de tradactors tamb propòstes de qualitat qu'animen a publicar. Un d'eri ei Manel Zabala, qu'ei qui signe era arrevirada quasi completa des condes de Romanilha, considerat eth pair deth [felibritge](#) e 'descobridor' deth Nobel de literatura [Frederic Mistral](#). Pense qu'actuauments i a un bon pialer d'autors en tota Occitania, des dera Gasconha as Valadas, a qui cau seguir era pista: Peyre Anghilante, Joan Claudi Foret, Eric Gonzales, Sèrgi Labatut, Olivèr Lamacro, Joan Larzac, Robèrt Martí, Roland Pécout, Florian Vernet... Era majoria, explique Zabala, son neolocutors entre era trentena e era cinquantena. Gracies ara longa relacion que manten tamb er occitan (en camp dera literatura, a arrevirat un pialer d'òbres, e en eth dera difosion dera lengua, hè ans que collabore tamb era [Associacion entara Difusion d'Occitana en Catalonha](#) ena elaboracion des informatius occitans de [BTV](#)), Zabala ei convençut qu'era gent mòstre cada còp més interés per er occitan 'pramor que s'a hèt visible'. 'Eth merit ei repartit: i a personas que hè fòrça ans que picam pèira; i a era musica occitana, que produsís causes plan interessantes, i a er [Infòc](#), er informatiu en lengua occitana de [BTV](#), i a programacions radiofoniques e televisives en aranés...'

[Maria Vergés](#), cap de [Cultura i Politica Lingüística](#) deth [Conselh Generau d'Aran](#), coincidís que 'i a un cert moviment occitanista, un shinhau disparier deth de tota era vida'. Era arraitz d'aguest moviment, la situe ena tramitacion dera lei der occitan aranés, que ara madeish ei en parlament catalan en fase de consulta e estudi. Tamben pòt éster, dits, pramor der interés dera nòsta societat actua pes identitats petites. Totun, ei en gran mesura era oficialitat der occitan aranés açò que permet copsar quantitativaments aguesta tendència creishenta. Era quantitat d'assistents as [cursi oficials](#) d'aranés organitzadi peth Conselh [augmente](#) cada an, atau coma era extension geografica des corsi. Pendent qu'es titolacions der aranés son un valor ena administracion catalana, es cursi anuaus en Aran e en Barcelona s'an ampliat en Lhèida e en Tarragona, en responsa ara demanda de funcionaris destinadi ara Val. Respecte ara futura lei der occitan aranés, Vergés demora que sigue un ajut entara supervivencia: 'Enquia ara, era lengua a estat fòrça [protegida](#) [legaments](#), mes ena aplicacion practica non s'a notat tant e continhue en un estat precari. Tamb era lei, demoram que se l'ajude a sobreviuer e a protegir-la, e tamben qu'aguest petit territòri occitan sigue més coneishut en Principat'. Era difosion d'Aran e dera sua lengua non se limite sonque ath Principat. De hèt, eth Conselh apòste decididaments perquè 'Aran sigue un referent entara rèsta d'Occitania en ambit lingüistic e culturau'. Pendent dus ans, atau, era principala institucion aranés conceptualitze tamb er [Institut d'Estudis Occitans](#) (IEO) ua futura Academia dera Lengua Occitana, tamb membres de toti es territòris, entà arribar a ua convergencia lingüística des sies grans variants, partint dera base d'aguesti dialectes.

Eth Cèrcle d'Agermanament Occitano-Català ([CAOC](#)), que s'impausèc en 1978 era tasca de difusion der hèt occitan en es Païsi Catalans e der hèt catalan en Occitania, tamben a notat aguesti darrers temps un augment clar d'assistents as [cursi](#) qu'organitze

tamb eth supòrt dera [Oficina 'Occitan en Catalonha'](#) dera [Secretaria de Política Lingüística](#) dera Generalitat. Eth president deth CAOC, Enric Garriga Trullós, argumente era sensibilitat creishent per occitan en casa nòsta tamb numeros pròpis. En 2008, ath primèr curs de lengadocian (considerat er estandard occitan de facto), organitzat peth CAOC, s'i apuntèren uns quaranta alumnes; ena dusau edicion d'enguan, ja ne son ua seishantena, e s'an agut de desdoblar es classes de primèr nivèu e dusau. Tamb més d'un 50% d'alumnes joeni, comente Garriga, ei innegable que bèra causa a canviat enes escòles e instituts catalans: 'Es màstres e es libres de text parlen més d'Occitania, e pera gent comence a éster cada còp ua paraula mens estranha, ua realitat propera. E açò creisherà, pramor que es nauï parlants normauments creen gropi afins e hèn extensiuua era passion per occitan'. Er optimisme de Garriga tamben se fonamente ena realitat actuau d'Aran, on 'se boleguen fòrça', e ena declaracion dera oficialitat en Principat e era tramitacion d'ua lei lingüística en parlament.

Tampòc se pòt desligar d'aguesta oficialitat e des perspectives que daurís era creacion, hè quate ans, dera [Càtedra d'Estudis Occitans](#) (CEO) laguens deth [Departament de Filologia Catalana i Comunicació](#) dera [Universitat de Lleida](#) (UdL). Ara madeish, era UdL trebalhe en un plan d'estudis catalans e occitans, implantadi aguest madeish cors. Ei un plan mixte de doble gessuda (licenciatura catalana e estudis occitans) que, a partir deth proplèu cors, ja prepausarà ara dotzena d'estudants incrits matèries d'especialitzacion. Eth professor [Jordi Suïls](#), en capdeuant dera càtedra, non nègue qu'er augment dera sensibilitat pera qüestion occitana en Principat e, per extension, en es Païsi Catalans ei relacionada tamb era lei der occitan, mes considere que ven un shinhau de més luenh. 'Er interés a ua connexion directa e potentat tamb Aran e er estatus dera sua lengua, mes abantes era Val non ère tant era referencia, se non Occitania en generau. Ara er interés ei relacionat tamb era dotacion progressiva de competència ath Conseh Generau d'Aran, a partir deth nau estatut catalan. Era extension dera oficialitat der occitan en tot eth Principat (qu'ei ua iniciatiua innovadora en Euròpa) a dubèrt ua naua pòrta, més calerà veir coma se concrete era lei e coma se gestione'. Campant endauant, Suïls comente qu'era càtedra trebalhe ena candidatura de Lheida coma sedença en 2014 deth congrés internacionau d'estudis occitans, qu'organitze cada tres ans era [Associacion Internacionala d'Estudis Occitans](#).

Era relativa proximitat tamb era Val d'Aran a convertit Lheida en focus principal d'iniciatiues relacionades tamb er occitan en país. Juntaments tamb era joena Càtedra d'Estudis Occitans dera UdL e dera important produccion en aranés dera editoriau lheidatana Pagès, era capitau deth Segrià tamben ei ath darer des premis [Llanterna Digital](#), neishudi hè quate ans dera Coordinadora de Servicis Lingüistics de Lheida entà 'contribuir ath foment der us deth catalan e der occitan, e ara promocion dera creacion audiovisuala en aquestes lengües per miejà de curtmetratges'. Joanjo Ardanuy, responsable territorial dera Secretaria de Política Lingüística en Lheida e un des promotors deth premi, conde que a partir dera dusaua edicion s'incorporèc era [Mòstra de Cinema Occitan](#). Aguest festiuau de curts e documentaus estrictaments en lengua occitana a esdevengut *itinerant* en tres ans de vida: apart de Lheida, enguan es films presentadi de toti es parçans deth domini lingüistic passaran (de junh a noveme) per Barcelona, Tàrrega e era Seu d'Urgèl, en Principat, e per Besièrs, Oстана, Tolosa e Vielha, en Occitania. Coma confesse Ardanuy, 'eth primèr experiment s'hèc en casa' e, vedent era bona acuelhuda, posteriorments s'an anat cercant d'auti acòrds de collaboracion en tot eth territòri catalan e occitan per tal d'esténer era taca. En eth hons i a er intent de trencar 'era desconeishença absoluta dera realitat e eth cinema occitans', en tot prepausar ua plataforma pes nauï creadors e escòles de cinema que les ajudi a hèr-se visibles. De cara ath futur, er objectiu ei consolidar era mòstra tamb ua xarxa tan grana coma sigue possible, en dus ambits: coma plataforma referenciu de naues creacion en occitan e coma enstrument de digitalitzacion de produccions antigues.

(Arrevirada ar aranés de Maria Millan Pla)

18 juny 2010

Una notícia de VilaWeb.cat
Edició GENERAL
<http://www.vilaweb.cat>
[Enllaç permanent](#)